

De dobberboom: stadsboom in een oude havenboei

Waar laten we ons groen wanneer de zee onze delta aanvalt?

In Rotterdam leeft men al eeuwenlang met het water. Mens en natuur houden droge voeten door de waterkeringen. Maar de gemeente Rotterdam en kunstenaars willen ons verder laten kijken dan onze neus lang is: wat gebeurt er wanneer de zeespiegel dusdanig stijgt dat de dijken niet meer aan te passen zijn en ons land, dat onder de zeespiegel ligt, onder water loopt? De gemeente Rotterdam creëert in de nabije toekomst drijvende huizen. Groenvoorziening mag niet ontbreken. Sterker nog: de eerste drijvende boom is al een feit.

Auteur: Santi Raats

Mothership is sinds 2005 een Rotterdamse onderneming die kunst produceert voor de openbare ruimte. Sommige kunstenaars die met hen samenwerken, werken met bomen en groen. Zo ook Jorge Bakker. Een aantal jaren geleden presenteerde Bakker een kunstwerk dat bestond uit een aquarium met daarin dobbertjes met loodjes eraan en in die dobbertjes maquetteboompjes. 'Dat vonden wij een fantastisch idee om groots neer te zetten in de openbare ruimte', vertelt eigenaar en oprichter van Mothership Jeroen Everaert. 'We hebben Bakker gevraagd of hij hieraan mee wilde werken en hij stemde in. Een projectgroep van de gemeente Rotterdam had net een publieke oproep gedaan voor de aanmelding van tijdelijke projecten voor in de Rijnhaven in Rotterdam voor vier tot vijf jaar. Wij hebben ons daarop ingeschreven en zijn geselecteerd. In maart dit jaar hebben we de dobberboom publiek gemaakt en in een Rotterdamse haven gelanceerd.'

Boei als bak

De dobberboom is een iep in een oude zeeboei. De boei is van staal en heeft zijn tijd gehad, want boeien worden tegenwoordig vervaardigd uit plastic. Deze stalen boei dient nu als boombak. Aan de zijkant is extra drijfvermogen geconstrueerd in de vorm van een ring, zodat de boom niet omwaait. In de boeibak, die volledig afgesloten is zodat de boom niet zinkt, zit een compleet grondstelsel: het bevat een waterreservoir, er komt een pompje in om het overtollige water eruit te pompen en af en toe water erin te pompen, er zit lavagesteen en boomsubstraat in en een toevoeging van meststoffen. Studenten van Van Hall Larenstein hebben de inhoud van de bomenbak bepaald.

Onderzoek

Everaert: 'We onderzoeken hoe de boom zich houdt in deze bak-op-het-water-omstandigheid. De kunst is dat de boeibak genoeg water moet

bevatten zodat de boom blijft leven, maar niet te veel, want anders verdrinkt of zinkt de boom. Maar ook het water mag niet te zout zijn. En we moeten kijken of de blaadjes niet verbranden. Wat dat laatste betreft, weten we dat de bovenkant van bladeren ontwikkeld zijn om zonlicht op te vangen. Maar we weten nog onvoldoende wat de werking is van de weerkaatsing van zon op het water tegen de onderkant van de boombladeren. Dat zoeken we nu uit. De boom mag ook niet "zeeziek" worden. Dat betekent dat de kluit in de boei absoluut stabiel moet zijn en niet mag wiebelen of schommelen, omdat de haarwortels anders kapot worden getrokken, waardoor de wateropname snel kan verslechteren. De kluit is onderin vastgezet met spanbanden. In elk geval hebben we laten onderzoeken welke boom het meest geschikt is voor deze omstandigheden. Dat bleek de Hollandse iep te zijn. Deze kan ook goed tegen veel zout van stuifwater op blad en stam. Omdat wij met een "gesloten beurs"

werken, hebben we de meest gangbare soort gekozen, maar wel de grootste maat binnen het budget en de mogelijkheden, want de kluit moet natuurlijk wel goed in zijn boeienpot passen. De iep is 8,5 meter hoog en heeft de mogelijkheid om nog wat verder door te groeien. We zijn al aan het berekenen wat het bedrag voor sponsoring moet worden, aangezien het de bedoeling is dat bedrijven later de bomen in het dobberbos gaan sponsoren.'

Drijvend bos

De dobberboom staat nu in een proefhaven, maar het is de bedoeling dat er in 2015 een heel

Jeroen Everaert

dobberbos wordt aangelegd in de Rijnhaven. De proefdobberboom zal dan worden verslept naar deze haven om zich te voegen bij negentien broertjes en zusjes. 'De oude havens in Rotterdam worden niet meer gebruikt', licht Everaert toe. 'Het plan van de gemeente Rotterdam is om in de Rijnhaven drijvende huizen te laten bouwen. Daar mag drijvend groen natuurlijk niet ontbreken. Onze pilot dient als prima vooronderzoek om dan beslagen ten ijs te komen.'

Inspiratiebron

Bovenal is het de bedoeling van de kunstenaars-samenwerking dat het kunstwerk het publiek aanzet tot nadenken. 'In Rotterdam is iedereen zich er terdege van bewust dat onze delta onder de zeespiegel ligt en dat dit hartstikke bijzonder is', merkt Everaert op. 'We leven nu veilig. Maar het is een feit dat de zeespiegel stijgt. Er wordt in deze regio op allerlei niveaus al nagedacht over het concept "drijvend bouwen", voor het geval dat de dijken niet voldoende aangepast kunnen worden en onze delta onder water loopt. Onderzoeken voor toekomstig drijvend wonen en werken zijn in gang. En de zuurstofvoorziening? Die wordt geleverd door het drijvende groen.'

Er is nog een tweede punt waar de dobberboom een inspiratiebron voor kan zijn, volgens Everaert: 'Als het klopt dat het water op aarde steeds meer verzout, dan zouden we onze groenaanleg drastisch moeten muteren. Hoe beschermen we ons groen tegen zout water? Het antwoord daarop kan liggen in oplossingen zoals de dobberboom.'

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-4652

De eerste dobberboom in een Rotterdamse haven. Foto: Rutger Burger